

CASE

CENTRE FOR AGEING AND
SUPPORTIVE ENVIRONMENTS

Verksamhetsberättelse 2020

CASE - Centre for Ageing and Supportive Environments

Förord

Med denna verksamhetsrapport ger vi en kortfattad sammanfattning av den verksamhet som bedrivits inom Centre for Ageing and Supportive Environments (CASE) under 2020. CASE är etablerat som stark forskningsmiljö vid Lunds universitet, med Medicinska fakulteten som värd och partners från Juridiska fakulteten, Lunds Tekniska Högskola och Samhällsvetenskapliga fakulteten.

Styrgruppen för CASE vill särskilt tacka ledningarna för Medicinska fakulteten och Lunds Tekniska Högskola för ekonomiskt stöd som är avgörande för att upprätthålla centrumets grundläggande funktioner.

Lund 2021-02-12

Susanne Iwarsson

Professor, koordinator för CASE

Omslagsfoto: J. Bävman.

Partners

Juridiska fakulteten (JUR)

Juridiska institutionen, [Norma äldrerätt](#)

Lunds Tekniska Högskola (LTH)

Institutionen för bygg- & miljöteknologi, [Avdelningen för byggproduktion](#) och [Avdelningen för brandteknik](#)

Institutionen för designvetenskaper, [Certec](#)

Institutionen för teknik och samhälle, [Trafik och väg](#)

Medicinska fakulteten (MED)

Institutionen för hälsovetenskaper,

[Aktivt och hälsosamt åldrande](#), [Delaktighet, åldrande och vardagsliv](#)

Samhällsvetenskapliga fakulteten (SAM)

Socialhögskolan, [Äldreomsorgens vardag och villkor](#)

Därutöver ingår ett antal individuellt anslutna forskare. Under 2020 har en doktorand från en av forskargrupperna inom Institutionen för hälsovetenskaper, Medicinska fakulteten, och en forskare från Lunds Tekniska Högskola anslutit sig.

För närvarande är totalt nästan 60 personer anslutna till CASE. Samtliga får regelbundet inbjudningar till CASE Scientific Sessions (CSS) och andra aktiviteter samt information som bedöms vara av gemensamt intresse. Informationsflödet inom nätverket administreras av forskningsadministratör vid Institutionen för hälsovetenskaper.

Styrgrupp

Styrgruppen har hållit två möten under året; 7 april och 6 oktober. Minnesanteckningar från mötena finns att tillgå.

Susanne Iwarsson/MED	sammankallande
Agneta Malmgren Fänge/MED	ledamot
Håkan Jönson/SAM	ledamot
Per-Olof Hedvall/LTH	ledamot
Titti Mattsson/JUR	ledamot
Joakim Frögren/MED	doktorandrepresentant
Steven Schmidt/MED	adjungerad

Administrativa uppgifter handhas sedan mars 2020 av Dan Lindblom, forskningsadministratör (MED). Kommunikatör (MED) ansvarar framförallt för extern kommunikation, i samarbete med de fyra fakulteternas kommunikatörer och LU centrala kommunikationsavdelning. Forskningsadministratör (25% av heltid) och kommunikatör (35%) finansieras av Medicinska fakultetens bidrag till CASE. Charlotte Magnusson (LTH) har under året haft uppdraget som koordinator för CASE Scientific Sessions. Under perioden mars t o m dec har Rosalia

Camporale haft uppdrag för att stödja utvecklingen av nya forskningsansökningar. Magnussons och Camporales uppdrag finansierades av LTHs bidrag till CASE (10% av heltid vardera).

Doktorander

En av de doktorander som är anslutna till CASE har disputerat under året:

Martina Axmin (JUR) 2020-05-15

[Access to Cross-Border Healthcare for Older Persons in the European Union: The Interplay between EU Law and Swedish Law](#)

Martina Axmin var under sin tid som doktorand även ansluten till Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH), vilken koordineras av forskare inom CASE.

Under året genomförde tre doktorander från MED sina halvtidskontroller; Magnus Lindh-Rengifo, Joakim Frögren och Nilla Andersson.

Sexton doktorander är anslutna till CASE:

Nilla Andersson (MED), antagen 2018 (även ansluten till SWEAH)

Yadanuch Boonyaratana (MED), antagen 2018

Erik Eriksson (MED), antagen 2020 (är även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Christine Etzerodt Laustsen (MED), antagen 2017 (även ansluten till SWEAH)

Joakim Frögren (MED), antagen 2018 (även ansluten till SWEAH)

Christina Heller (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Jeanne Hojgaard-Boytler (SAM), antagen 2019

Elisa Labbas, Ekonomihögskolan, antagen 2018

Magnus Lindh-Rengifo (MED), antagen 2018

Anna Nivestam (MED), antagen 2018 (även ansluten till SWEAH)

Frida Nordeström (MED), antagen 2020

Jens Offerman (MED), antagen 2020

Martin Ringsten (MED), antagen 2020

Erik Smedberg (LTH), antagen 2019

Afsaneh Taei (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Agata Yadav (MED), antagen 2020

CASE Scientific Sessions (CSS)

Under denna rubrik annonseras seminarier, workshops, gästföreläsningar, mm från alla fyra fakulteterna som kan vara av intresse för medarbetarna i CASE nätverk. CSS är välbesökta och uppskattade och öppna även för personer som inte är anslutna med CASE, såväl forskare som andra intresserade. Under året genomfördes följande aktiviteter:

Håkan Jönsson 2020-02-21 **SAM**

Seminarium, tema "Social Work and Eldercare".

Henrik Andersson 2020-03-05 **LTH**

Seminarium, tema "Introduction to the Stated Preference methodology".

Susanne Iwarsson

2020-06-11

MED

Overview of the Ageing & Healthy Ageing research group, and four research projects presented by co-workers.

Katarina Gidlund

2020-10-13

Extern

Seminarium, tema "Normkritiska perspektiv på design och digitalisering".

Tapio Salonen

2020-11-17

Extern

Seminarium, tema "Nyttan med allmännyttan".

Stefan Johansson

2020-12-01

Extern

Seminarium, tema "Tillgängliga presentationer".

Forskningsprogram och -projekt

Alla projekt vid Lunds universitet läggs in i LUCRIS. Via [länken](#) ser man alla pågående projekt med anknytning till CASE.

Forskningsprogrammet UserAge

Målet för forskningsprogrammet UserAge är att öka kunskapen om och förståelsen för hur brukare (kunskapsanvändare) kan bidra i olika steg i forskningsprocessen. UserAge koordineras av forskare vid CASE (PI: S. Iwarsson) och genomförs i samarbete med Göteborgs universitet, Högskolan Kristianstad och Linnéuniversitetet. Programmet löper under sex år (2017 - 2022) och finansieras av Forte med 18 miljoner kr. Ett av delprojekten vid Göteborgs universitet har därutöver fått ett projektbidrag (4 miljoner kr.) från Forte. Koordinators arbetstid och en doktorandanställning finansieras av Ribbingska Minnesfonden i Lund.

Brukarmedverkan har blivit en viktig del av många forskningsprojekt. Inom UserAge studerar forskare brukarmedverkan för att öka kunskapen om möjligheter och utmaningar med att involvera kunskapsanvändare i forskning om åldrande och hälsa. Ett syfte är att utveckla metoder och modeller som kan öka effekten av brukarmedverkan. Forskarna samarbetar med representanter för pensionärsorganisationer, anhörigvårdare och sköra äldre personer. Aktörer inom offentlig och privat sektor är också engagerade. Personal inom vård och omsorg samt bostads- och fastighetssektorn bidrar i forskningsprogrammet.

Forskningsprogrammet omfattar ett flertal olika studier och projekt. Fyra doktorandprojekt undersöker hur forskning kan bedrivas i samarbete med olika kategorier av brukare. En nationell panelstudie undersöker attityder till brukarmedverkan bland forskare och olika kategorier av brukare. Studier om hur politiska ambitioner om brukarmedverkan omsätts i forskningsprojekt ingår också.

Tematiskt samverkansinitiativ: Sociala rättigheter och boende för den äldre befolkningen

Sedan 2018 ansvarar CASE för ett av LUs tematiska samverkansinitiativ. De tematiska samverkansinitiativen ska bidra till lösningar på centrala samhällsutmaningar och utgör mötesplatser för kunskap inom preciserade problemområden. Vi samarbetar med flera aktörer inom och utanför akademien kring temat ”Sociala rättigheter och boende för den äldre befolkningen”. Att skapa goda livsvillkor för den äldre befolkningen är en global samhällsutmaning. Det behövs mer kunskap om inkluderande och långsiktigt hållbara bostäder och bostadsområden som gynnar hälsosamt äldre oavsett resurser.

Samverkansinitiativet är en mötesplats för kunskap som rör bostäder och bostadsområden, med målet att ta fram kunskap som påverkar framtidens bostadspolitik och boende. Tolv externa parter medverkar:

- Fojab arkitekter
- Högskolan Kristianstad
- Helsingborgs stad
- Karlshamnshälsö AB
- miThings
- Pensionärernas riksorganisation (PRO)
- Region Skåne
- Riksbyggen AB
- SPF Seniorerna
- Tech4Care
- Vetenskap & Allmänhet
- Österlenhem AB

Ett flertal forskningsprojekt har utvecklats baserat på idéer som utvecklats inom ramen för samverkansinitiativet och senare erhållit finansiering från Forte, Formas och Vetenskapsrådet. Exempel på sådana projekt är RELOC-AGE; Socialt hållbar bostadspolitik för personer som åldras med funktionsnedsättning; Att vara äldre och leva i utsatta områden; Specialiserad omsorg för äldre med missbruk och komplexa behov samt Utrymning från byggnader i ett äldre samhälle.

CASE & UserAge Brukarråd

Brukarrådet arbetar på uppdrag av CASE, med engagemang särskilt inom forskningsprogrammet UserAge. Läs mer om brukarrådet [här](#). Brukarrådets ordförande är Stig Ålund, aktiv inom PRO Skåne. Under året har ordföranden och medlemmar i brukarrådet medverkat i exempelvis följande aktiviteter:

- Styrgruppsmöten för projektet UserAge (S. Ålund)
- UserAge online seminarier
- UserAge online retreat

- Seminarier inom serien Åldrande och hälsa, arrangerad vid Institutionen för hälsovetenskaper
- CASE Scientific Sessions
- Uppföljning av UserAge brukarforum och panelstudie
- Workshop inom ramen för projektet Bo Bättre Tillgängligt: Trappsteg för att nå lägenhetsdörr – är det möjligt att lösa tillgänglighetsproblem på innovativa sätt?
- Möte med ett startup-företag med intresse för samverkan med CASE
- Planeringsmöte inför CASE-dagen 2021
- Input till utformning av enkät inom forskningsprojektet RELOC-AGE

Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH)

Sedan 2014 koordinerar forskare vid CASE den nationella forskarskolan om åldrande och hälsa för Lunds universitets räkning, med 16 universitet och högskolor samt Region Skåne som partners. Forskarskolan finansieras av Vetenskapsrådet och leds av en partssammansatt styrelse, med Margareta Pålsson, f d landshövding, f d riksdagsledamot, som ordförande. Till och med december 2020 hade SWEAH haft totalt 78 doktorander anslutna, varav 38 disputerat. Under året genomfördes SWEAHs årliga kurs för doktorander (3 hp) samt ett mentorsskapsprogram för postdoktorer. Verksamheten under 2020 påverkades starkt av Coronapandemin på så sätt att alla fysiska nätverksträffar, workshops och examinationer hållits online i stället. Doktoranderna har heller inte kunnat medverka i konferenser eller genomföra forskningsvistelser utomlands. Verksamhetsberättelsen för SWEAH för 2020 kommer att fastställas av styrelsen i mars 2021 och publiceras därefter på www.sweah.lu.se.

Populärvetenskaplig kommunikation

CASE kommunicerar med hjälp av sin hemsida <https://www.case.lu.se/>, Facebook <https://www.facebook.com/CASELunduni/> och Twitter #caselunduni.

Tidningsartiklar och framträdanden i media bidrar till att öka synligheten av vår forskning. Under senare år har denna exponering resulterat i en mängd förfrågningar om föreläsningar från intresseorganisationer, exempelvis från PRO, SPF Seniorerna, Rotary samt myndigheter. Under 2020 har dock denna typ av verksamhet påverkas starkt av Coronapandemin och många arrangörer har tills vidare ställt in sina aktiviteter. En del har ställt om till aktiviteter online och några av forskarna inom CASE har medverkat vid sådana tillfällen.

Vetenskapliga artiklar, böcker/bokkapitel/konferensbidrag

Vetenskapliga originalartiklar och böcker/bokkapitel som under året publicerats av forskare inom CASE återfinns genom sökning på aktuella medarbetare i LUCRIS listade här: <https://www.case.lu.se/medarbetare/disputerade-forskare>. Några exempel är:

Carlsson, G., Slaug, B., & Månsson Lexell, E. (2020). Assessing environmental barriers by means of the swedish craig hospital inventory of environmental factors among people post-

stroke. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*.

<https://doi.org/10.1080/11038128.2020.1775885>

Ericsson, S., Wojahn, D., Sandström, I., & Hedvall, P-O. (2020). Language that Supports Sustainable Development: How to Write about People in Universal Design Policy. *Sustainability*, 12(22), 1-20. <https://doi.org/10.3390/su12229561>

Fransson, P. A., Nilsson, M. H., Niehorster, D. C., Nyström, M., Rehncrona, S., Tjernström, F., Magnusson, M., Johansson, R., & Patel, M. (2020). Exploring the effects of deep brain stimulation and vision on tremor in Parkinson's disease - benefits from objective methods. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 17(1), 56.

<https://doi.org/10.1186/s12984-020-00677-3>

Gefenaite, G., Björk, J., Iwarsson, S., Slaug, B., Schmidt, S., & Nilsson, M.H. (2020). Longitudinal association between housing accessibility and activities of daily living: the role of self-efficacy and control in people ageing with Parkinson's disease.

BMC Geriatrics, 20(1), 181. <https://doi.org/10.1186/s12877-020-01574-z>

Granbom, M., Nkimbeng, M., Roberts, L. C., Gitlin, L. N., Taylor, J. L., & Szanton, S. L. (2020). "So I am stuck, but it's OK": residential reasoning and housing decision-making of low-income older adults with disabilities in Baltimore, Maryland. *Housing and Society*.

<https://doi.org/10.1080/08882746.2020.1816782>

Gual, N., Pérez, L.M., Castellano-Tejedor, C., Lusilla-Palacios, P., Castro, J., Soto, L., Coll-Planas, L., Roquè, M., Vena, A., Fontecha, B., Santiago, J.M., Månsson-Lexell, E., Iwarsson, S., Chiatti, C., & Inzitari, M. (2020). IMAGINE study protocol of a clinical trial: a multi-center, investigator-blinded, randomized, 36-month, parallel-group to compare the effectiveness of motivational interview in rehabilitation of older stroke survivors. *BMC Geriatrics*, 20(1), 321.

<https://doi.org/10.1186/s12877-020-01694-6>

Harnett, T., & Jönson, H. (2020). 'Wet' eldercare facilities: three strategies on the use of alcohol and illicit substances. *Nordic Social Work Research*, 1-14.

<https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1742195>

Jonasson, S.B., Rantakokko, M., Franzén, E., Iwarsson, S., & Nilsson, M.H. (2020). Prediction of life satisfaction in people with Parkinson's disease. *Parkinson's Disease*, 2020, Article ID 1561037.

<https://doi.org/10.1155/2020/1561037>

Kliegel, M., Iwarsson, S., Wahrendorf, M., Minicuci, N., & Aartsen, M. (2020). The European Journal of Ageing at the beginning of the Decade of Health Ageing (editorial).

European Journal of Ageing, 17(1), 2. <https://doi.org/10.1007/s10433-020-00557-8>

Kylén, M., Schmidt, S.M., Jonsson, O., Slaug, B., & Iwarsson, S. (2020). Protocol for a panel study investigating the awareness of and attitudes towards user involvement in research on ageing and health. *JMIR Research Protocols*, 9(9), e17759. <https://doi.org/10.2196/17759>

Magnusson, C., Rasmus-Gröhn, K., & Rydeman, B. (2020). Developing a mobile activity game for stroke survivors—lessons learned. *Journal on Multimodal User Interfaces*.

<https://doi.org/10.1007/s12193-020-00342-y>

Malmgren Fänge, A., Carlsson, G., Chiatti, C., & Lethin, C. (2020). Using sensor-based technology for safety and independence – the experiences of people with dementia and their families. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 34(3), 648-657.

<https://doi.org/10.1111/scs.12766>

Malmgren Fänge, A., Thordardottir, B., Ankhesnamon Ya-Nyonge, M., & Lethin, C. (2020). Satisfaction with Health Care Interventions among Community Dwelling People with Cognitive Disorders and Their Informal Caregivers—A Systematic Review. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, 8(3), 1-22. [8]. <https://doi.org/10.3390/healthcare8030240>

Mattsson, T., & Kraft, A. (2020, Jun 20). Special issue on legal landscape concerning the coronavirus outbreak – part II. European Association of Health Law.

Nilsson, M. H., Tangen, G. G., Palmqvist, S., van Westen, D., Mattsson-Carlsson, N., Stomrud, E., & Hansson, O. (2020). The effects of tau, amyloid and white matter lesions on mobility, dual tasking and balance in older people. *Journals of Gerontology. Series A: Biological Sciences & Medical Sciences*. <https://doi.org/10.1093/gerona/glaa143>

Nordberg, A., & Mattsson, T. (2020). COVID-19 Pandemic in Sweden: Measures, Policy approach and Legal and Ethical debates. *BioLaw Journal - Rivista di BioDiritto*, (1/2020), 731-739.

Szanton, S. L., Clemson, L., Liu, M., Gitlin, L. N., Hladek, M. D., LaFave, S. E., Roth, D. L., Marx, K. A., Felix, C., Okoye, S. M., Zhang, X., Bautista, S., & Granbom, M. (2020). Pilot Outcomes of a Multicomponent Fall Risk Program Integrated Into Daily Lives of Community-Dwelling Older Adults. *Journal of Applied Gerontology*.

<https://doi.org/10.1177/0733464820912664>

Tsuchiya-Ito, R., Tajima, M., & Slaug, B. (2020). Housing Assessment Tools Developed or Adapted for Use in East and Southeast Asia: A Scoping Review. *Journal of Aging and Environment*, 1-24. <https://doi.org/10.1080/26892618.2020.1833397>

Ekonomi

CASE har under året haft ekonomiska bidrag från LTH (150 000 kr) och MED (500 000 kr). De resurser som därmed ställts till förfogande har varit tillgängliga för samtliga medarbetare som ingår i CASE nätverk. Medlen har finansierat personalresurser för administration, stöd till anslagsansökningar, kommunikation, databashantering och statistikstöd (MED) samt för koordinering av CSS (LTH). Vidare har medlen använts för att finansiera driftkostnader relaterade till nätverket, såsom lokalhyra och telefonkostnader för nyss nämnda personal, tryckning av informationsmaterial, arvoden till ledamöter i Brukarrådet för CASE & UserAge, resekostnader och arvoden till inbjudna forskare, catering och lokalkostnader i samband med besök, mm.

Donationen till LU från Föreningen för äldrevård och gerontologi i Lund (Ribbingska donationen) finansierar med 3,5 miljoner kr årligen en del av den forskning som bedrivs inom forskargruppen Aktivt och hälsosamt åldrande (MED) och bidrar därmed avsevärt till forskningen inom CASE.

Medel för samverkan och forskningsbidrag

De bidrag som under 2020 beviljats till samverkan och projekt som leds av och/eller engagerar medarbetare i CASE som medsökande uppgår totalt till 9,7 miljoner kronor (Tabell 1).

Tabell 1. Medel från LU för verksamheten inom CASE samt beviljade externa forskningsbidrag under 2020.

Finansiär	Projekt	Belopp SEK	PI/co-PI	Fakultet
LU	Verksamhetsbidrag CASE	500 000	S Iwarsson	MED
	Verksamhetsbidrag CASE	150 000	PeO Hedvall	LTH
	Stöd för kommunal samverkan	1 575 000	S Iwarsson	MED
Vinnova	Upphandlingsstöd baserat på universell utformning	1 450 000	C. Magnusson	LTH
Vinnova	Staden ska funka för alla - Hur kan aktörer ha nytta av universell utformning i stadsutvecklingsprocessen?	1 500 000	PeO Hedvall	LTH
Trafikverket	Safe Egressibility at Sea	1 900 000	PeO Hedvall	LTH
Forte	Från kunskap till handling i kommunal hälso- och sjukvård för äldre: Vilka incitament, hinder och behov identifierar legitimerad personal?	999 000	S Iwarsson	MED
Kompetensfonden, Helsingborgs Stad	Samverkan i utbildning och forskning inom kommunal verksamhet och samhällsplanering: En nationellt ledande satsning för aktivt och hälsosamt åldrande	432 526	S Iwarsson	MED
LU Innovation	Beslutsstöd för bättre tillgänglighet i boendet	100 000	B Slaug	MED
LU Innovation	“Aging in The Right Place” intervention	136 000	M Granbom	MED
Formas	LivE-COVID-19: Hur kan boendemiljö påverka konsekvenserna av social isolering under COVID-19-pandemin?	990 327	G Gefenaite	MED